

LINNAD JA ALEVID

EESTI LINNADE LIIDU HÄÄLEKANDJA

Väljaandja: Eesti Linnadeliit, Tallinnas --- Vastutav toimetaja: V. Smetanin

Toimetus ja talitus: Eesti Linnadeliit, Tallinn, raekoda

Ilmub 10 korda aastas

:: :: ::

Hind 25 senti

Nr. 10

Detsember

1928

Sisu: III Linnade ja alevite perekonnaseisu-ametnikkude-päev. — V. Avesson. Aruanne perekonnaseisu-ametnikkude seniste nõupidamiste resolutsioonide elluviimisest. — R. Valter. Perekonnakirjade korraldamise tehniline külg. — V. Avesson. Ebahühtlus ja raskused perekonnaseisu dokumentide maksustamisel. — Alevite sekretäride-raamatupidajate nõupidamine. — Linnade ja alevite sekretäride ja statistikute nõupidamine.

III Linnade ja alevite perekonnaseisu- ametnikkude-päev

peeti Linnadeliidu korraldusel 9. dets. Tallinna raekojas. Koosolekust võtsid osa 22 perekonnaseisu-ametnikku 14. linnast ja 6. alevist. Peale selle koosolekust võtsid osa veel Siseministeeriumi ja Riigi Statistika Keskbüroo esindajad, Linnadeliidu büroo liikmed. Koosoleku päevakorras olid järgmised küsimused:

1. Aruanne seniste nõupidamiste resolutsioonide elluviimisest, — referent V. Avesson.

2. Perekonnakirjade korraldamise tehniline külg, — referent R. Valter.

3. Ebahühtlus ja raskused dokumentide maksustamisel, — referent V. Avesson.

Referaatidele, mis alamal toodud, järgnesid õige elavad läbirääkimised, mis aitasid mõndagi küsimust selgitada.

Võeti vastu järgmised resolutsioonid:

I

III linnade ja alevite perekonnaseisu-ametnikkude-päev konstateerib, et omavalitsuse perekonnaseisuametnikkude eelmisil nõupidamisel tehtud sooviavaldused on leidnud Siseministeeriumi poolt vähe tähelepanu.

Koosolek avaldab lootust, et senised kui ka järgnevad sooviavaldused ja otsused leiaksid tulevikus rohkem tähelepanu.

II

1. perekonnaseisuametnikkude-päev rõhutab perekonnaregistrite üldise sisseadmise vajadust kõigis omavalitsusis, mis lihtsustaks perekonnaseisu muudatiste registreerimist, kaotaks liigse kantseleitöö ning võimaldaks kodanikel otsekohe saada neile tarvilikke perekonnaseisutunnistusi. Registrite sisseadmine peaks sündima riigi kulul ja algama 1929. aastal.

2. Perekonnaregistrite jooksvaks korrashoiuks on tarvilik et Siseministeerium teeks kõigile perekonnaseisuametnikele sunduslikuks koguda andmeid enne sünni või abielu registreerimist, et oleks kindlustatud aktide õige kokkuseadmine, samuti aktiosaliste perekonnakirjade korraldamine, ega oleks tarvidust tülitada kodanikke tagantjärele väljakutsumise teel.

III

Perekonnaseisuametnikkude - päev konstateerib et Vabariigi Valitsuse määrusega maksmapandud maksunormid, millega personaalraamatuväljavõtte hind tõsteti neljakordseks, võrreldes endisega, tekitab kodanikkude seas põhjendatud rahulolematust ja takistab töö korraldiku

arenemist, ning avaldab soovi et maksvus-
sel olev määrus muudetaks ja dokumen-
tide saamine tehtaks kättesaadavaks kõi-
gile kodanikele.

Ühtlasi koosolek kinnitab, et kuna
suurem osa omavalitsuse perekonnaseisu-
ametnikest töötavad tasuta, vaimulikule
peaks jätkuma maksust, mis nähtud ette
Vabariigi Valitsuse määruses 30. aprillist
1926. a.

IV

Perekonnaseisuametnikkude - päev
avaldab soovi et nii kaua kui kõigi koda-
nikkude perekonnakirjade korraldamine
pole tehtud sunduslikuks, tuleks kohe teha
kohustavaks perekonnakirjade korralda-
mine nende isikute kohta, kelle kohta pe-
rekonnaseisuametnikud peavad juba
praeguse korralduse järele koguma tea-
teid, s. o. vastsündinud laste va-
nemate varemsündinud laste
ja teistkorda abiellunud laste
kohta, sellega kogutud and-
med kasutatakse ära täielikult.

Edasi avaldati järgmisi soove ja seletusi:

1) et eesnimed kirjutatakse eestipäraselt,
pannes rohkem tähele eesti õigekeelsuse
reegleid, näiteks Aliide pro Alide, El-
friide pro Elfriede, Iida pro Ida,
Richard pro Richard, mille kohta seleta-
takse, et see on võimalik analoogiliselt
Riigikohtu otsuse kohaselt perekonna-
nimede eestipäraselt kirjutamise kohta.

2) Mis mõju avaldab ümberristimine või
salvimine eesnimetele? Vastatakse et en-
diste seaduste alusel oli võimalik muuta
eesnime teise usku ülemineku puhul, mil-
lega teine nimi sai seaduslikuks. Selguse
mõttes on soovitatav, et ka eelmine nimi
tähendataks sulgudes. Praegu eesnime
muutmise on absoluutselt võimata.

3) Kas on tarvilik tähendada perekonna-
registris sissekandmise kuupäev ja mis
mõttes on tarvis sellest teatada akti-
saatjale? Vastus: Siseministeeriumi kor-
raldusel aktiäärel tuleb teha märkus kand-
misest perekonnaregistrisse, tähendades
sissekande-kuupäeva ja teatada sellest
aktisaatjale märkimiseks registriraam-
matus.

4) Riigi Statistika Keskbüroo esindaja
teatab et alevs ei panda palju rõhku
statistiliste lehtede andmete täpsusele.

Palub surmapõhjust tähendada täpselt, sa-
muti elukutse, ja lehed saata Keskbü-
roosse õigel ajal.

5) Kus toimetada lapse seadustamist?
Vastus — soovitav seal kus registreeritud
isiku sünd. Kuid seda võib toimetada ka
teine perekonnaseisuametnik, viimasel
juhtumil saata materjalid perekonnaseisu-
ametnikule, kus sünd registreeritud —
märkimiseks sünniregistris.

6) Juhti Siseministeeriumi esindaja tä-
helepanu sellele, et viimati trükitud kar-
toteekkaardid on formaadilt suuremad kui
endised, neid ei saa hästi kasutada. Tuleks
teha ühesuurused. Samuti juhti tähele-
panu sellele et veel praegugi mõned pe-
rekonnaseisuametnikud - vaimulikud ei
saada abielukuulutusi omavalitsusisse,
ning abielu sõlmimisel ei pea silmas
maksvat abieluseadust. Siseministeeriu-
mi esindaja teatas, et kui korrarikumised
saavad ministeeriumile teatavaks, ta ju-
hib sellele ametnikkude tähelepanu.

7) Siseministeerium pole talitanud õig-
laselt ega erapooletult, lükates tagasi
omavalitsuste palved plankide saamiseks
riigi kulul, kuna vaimulikele plangid on
saadetud kätte maksuta; oleks loomulik
et ministeerium laseks ka omavalitsusile
trükkida plangid omal kulul.

8) Paluti Siseministeeriumi sundida
valla perekonnaseisuametnikke korrali-
kumale ametikohustetäitmisele, sest juht-
ub väga palju viivitusi kuulutuste tagas-
tamisel, kui ka muud korratusi. — Sise-
ministeeriumi esindaja teatas et olnud
puudustele valdades on juhitud maavalit-
suste tähelepanu.

9) Pole soovitatav teha perekonnaregist-
risse poolikuid kandeid puudulikkude
aktiärakirjade põhjal. Kui ei õnnestu saa-
da täielikke andmeid, siis et hoiduda suu-
rist parandusist, mis tingiks erilehekülge-
de rikkumisi, tuleks loobuda kandmisest
perekonnaregistrisse kuni kõigi vajalik-
kude andmete saamiseni. — Siseminis-
teeriumi esindaja peab soovitavaks juhtu-
meil, kui andmed puudulikud ja nende
kandmine perekonnaregistrisse tingiks
pärastisi parandusi, sisse kanda ainult
isiku nimi ja loobuda muude andmete
sissekandest kõigi nõuetavate andmete
saamiseni.

Aruanne perekonnaseisu-ametnikkude seniste nõupidamiste resolutsioonide elluviimisest.

V. Avesson.

Minu ülesandeks, lugupeetud koosolid, on anda lühikest ülevaadet seni peetud perekonnaseisuametnikkude-päevil tehtud otsustest, ja analüüsida küsimust mis sunnib meid tulema aeg-ajalt kokku, samuti märkida ka seda et meie otsustele reageeritakse loult ja neile suhtutakse samuti kui majanduspoliitilise kutseühingu või ametiühisuse otsustele, olgugi et meie nõupidamisil käsitatakse küsimusi, mis puutuvad kogu kodanikkonna heaolu, kuna viimaseil taotletakse vaid kitsa kildkonna isiklikke hüve.

Käesolev perekonnaseisuametnikkude-päev on arvult kolmas. Nii siis, nõupidamispäevi on peetud sama palju kui mitu aastat perekonnaseisuseadus on olnud jõus. Osavõtt kõigist nõupidamisist on olnud elav, mis tõendab et perekonnaseisuametkond, kellel lasub vastutusrikas ülesanne — seaduse käsitlemine tegelikus elus, — suhtub ülesandele huviga ja vastutustundega, ning kasutab iga võimalust et õppida põhjalikult tundma oma ülesandeid ja süveneda töösse.

Perekonnaseisuseadus on üks neist väheseist seadusist, mis varem ehk hiljem puudutab iga kodanikku, millele rajatud perekondlik elu ehk õigemini, mille kaudu lahendatakse perekonnaelu seaduslik külg. Kõigile on teada et perekonnaelus võivad esilduda väga keerulised olukorrad, mis tingitud kas kodaniku isiklikest kalduvusist või majanduslikust olukorrast. Sellel alal minnakse tihti sarnaste piirideni, et ise ei osata leida väljapääsu ja perekonnaseisuametnikul tuleb siis juba pakkuda oma abi. Mõistagi et asjalikku eksimattu abi võib pakkuda ainult siis, kui põhjalikult tuntakse oma ülesandeid, milleks peab pakkuma ja pakubki tunduvat abi perekonnaseisuametnikkude-päev, — nende ühine nõupidamine.

Nõupidamisil peame püüdma saavutada kaht sihti, n. o. 1) vastastikku vahetada kogemusi et laiendada oma teadmisi, mis tagab perekonnaseisuametniku otsuse õiguse ja õigluse, kõrvaldab eksimused ja arusaamatused, mis võivad ko-

danikele saada saatuslikuks, 2) töö ühtlustamine ja töö tehnilise külje korraldamine, et vähema jõukuluga saavutada suurimaid resultate.

Asudes eelmiste koosolekute protokollide vaatlusele, näeme et esimene koosolek peaaegu tervikuna oli pühendatud eelnimetatud esimesele sihile, mis ka täiesti loomulik, sest esimeseks mureks pidigi olema enda teadmiste täiendamine.

Sama protokollil lõpposa kõneleb aga peamiselt perekonnaregistrist.

Nagu protokollist selgub, jõuti otsusele et

1) Perekonnaregistri üldine sisseseadmine hõlbustaks palju registreerimise asja ja kõrvaldaks dokumentide muretsemise alalise raskuse.

2) Kuni perekonnaregistri sisseseadmiseni perekonnaseisu ametnikud on sunnitud leppima väga puudulikkude dokumentidega, sest puuduvad võimalused kindlamate dokumentide saamiseks.

3) Et praeguses olukorras kirikud ei pea enam perekonnaregistrit ja nad ei saagi selleks kuskilt tarvilikke dokumente, kodanikkude perekonnaseisuandmed pole üldse kuhugi koondatud ja mida kauem praegune olukord kestab, seda raskemaks muutub olukord.

4) Mitmed seadused ja määrused nõuavad kodanikelt perekonnaseisu tõendusi, nagu näiteks: a) riigiteenijatele teenistuskirjade jaoks, b) perekonna abiraha saamiseks, c) pensioni asjad jne., kuid puudub asutus, kes võiks anda neid välja ja isikutel tuleb sageli koguda neid väga mitmest kohast, sest kodanikkude suurel osal on perekondlikud sündmused registreeritud väga erinevates kohtades (oma sünd ühes kohas, abiellumine teises, tihti laste sünd igal ühel erikohas), kusjuures mitmed asutused, kus sündmused omal ajal registreeritud, asuvad praegu piiri taga või nende arhiivid on hoopis hävinend.

5) Praegune olukord võimaldab isikutele varjata oma tõelikku perekonna

koosseisu kergesti ja loob soodsat pinda kriminaalkuritegudele, nii kahekordsete abielude kui perekonnaliikmete kõrvaldamise võimaluse näol.

6) Meie uuemad seadused (nagu näiteks valimisseadused, hoolekandeseadus jne.) eeldavad elanikkude registri olemasolu ja sunnivad tüürima selle sisseseadmise poole; selleks on aga perekonnaregister vahelülina möödapeasematult tarvilik.

7) Elanikkude registrite sisseseadmise töö käiks ülejõu nii linnade ja alevite sekretäridele, kui ka omavalitsuste kassadele.

Otsustati: Pöörata Linnadeliidu kaudu Siseministeeriumi poole palvega, et perekonnaregistrid kõigi kodanikkude kohta seataks rutuliselt sisse riigi kassa kulul selleks eriti palgatavate tööjõududega.

Järgmisel, s. o. läinud aastasel koosolekul perekonnaregister oli jällegi teataval määral huvipunktiks. Selles asjas peeti pikemaid läbirääkimisi ja korraliti umbes samu mõtteid, mis avaldatud juba esimesel koosolekul, väideti perekonnaregistri sisseseadmise vajadust, kuid näidati ühtlasi neile raskusile, mis võivad esineda perekonnaregistri osalisel sisseseadmisel. Et sel ajal puudusid kogemused, — sest osalise sisseseadmise polnud tehtud veel algust, — siis võidi vaielda mõnelegi arvamisele vastu, kuid tänaseil mõttevahetusil, mis tugenevad juba aastasel kogemusel, näeme ehk selgemalt kuhu oleme jõudnud osalise korraldamisega ja milliste raskustega tuleb pörgata kokku.

Kui viimasel koosolekul tervitati osalistki sisseseadmist, siis selle eeldusega, et ministeerium, andes vastavaid juhtnõure, arvestab kindlasti ka perekonnaseisuametnikkude-päeval avaldatud soovidega, sest seda tõendas samal koosolekul ka ministeeriumi esindaja, kuid ta palus esitada soove, mis vastaksid tegelikule elule ja millistega võiks arvestada juhtnõuride kokkuseadmisel.

Olles arvamisel, et Siseministeeriumis talitatakse ministeeriumi esindaja poolt avaldatud mõtete kohaselt, võeti vastu järgmine resolutsioon:

„Perekonnaseisuametnikkude - päev, kuulates ära koosolekul avaldatud mõtteid ja soove, toonitab üksmeelselt perekonnaregistrite täieliku sisseseadmise vajadust, tervitades Siseministeeriumi korraldust perekonnaregistrite osaliseks sisseseadmiseks, ühtlasi avaldab soovi, et perekonnaregistrisse kandmisest, kui ka teiste perekonnaseisu muudatuste registreerimisest tehtaks vastav märge kodaniku isikutunnistusele, milleks oleks tarvilik vastav määrus Siseministeeriumilt.“

Aga mis oodati jäi tulemata. Avaldatud soovid jäid soovideks ja selle asemele anti hiljem ringkirju ja juhtnõure, mis käisid risti vastu meie poolt avaldatud soovidele. Tulemused on kõigil teada ja põhjalikumana ülevaate andmine sellest ongi järgneva ettekande ülesanne.

Kuid mitte ainult perekonnaregistrisse puutuvais küsimusis pole jäetud arvestamata omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude soovidega, vaid ka muis küsimusis. Läänudaastase perekonnaseisuametnikkude-päeva protokollis leiduvad mõnedki soovid, mille täitmisest pole seni midagi kuulda ja mille peale vaevalt mõeldakse lähemas tulevikuski.

Kokkuvõttes peab konstateerima et seniste sooviavaldustega perekonnaseisuametnikud on jäänud surnud punktile, kuid võivad trööstida ennast sellega et kahel möödunud nõupidamisel on lahendatud üle 50-ne küsimuse ja sel teel pakutud üksteisele tööala tundmaõppimise suhtes tunduvat abi. Ülesseatud sihtidele oleme jõudnud tunduvalt lähemale. Ministeeriumi esindaja on olnud lahkeks nõuandjaks ja kaasaitajaks paljude küsimuste lahendamisel.

Lõpuks olgu tähendatud, et seniste töötulemustega võib jääda rahule, kui lohetuda lootusest et järgnevail koosolekul avaldatud soovile saab osaks senistest kaugemale ulatuv mõju.

Perekonnakirjade korraldamise tehniline külg.

R. Valter.

1927. a. ärapeetud linnade ja alevite perekonnaseisuametnikkude päeval avaldatud selgitused näitasid küllaldaselt, kui võrd tähtis on perekonnaseisuseaduses perekonnakirjade korraldamise küsimus. Pooldati üldist perekonnakirjade sisseadmist kõikidele kodanikele ning tehti Siseministeeriumi esindajale ettepanekuid osalise perekonnakirjade korraldamise küsimuses. Kõik sarnased soovitud tugeksid perekonnaseisuametnikkude tegeliku töö kogemustele ning osutusid väärtlikuks aluseks, millele Siseministeerium oleks võinud otstarbekohaselt rajada 1927. aastal R. T. Nr. 97 avaldatud perekonnaseisuseaduse juhtnõu § 60 ja selle märkuse täiendamise määruse tegeliku käsitamist. Tutvunedes seadusega ning seadust elluviivate määrustega, peab tunnistama et nimetatud määrus ning lisaks sellele ringkiri 16. nov. 1927. a. Nr. 1805 võimaldavad sisuliselt küllaldaselt rahuldada kodanikkude soove perekonnakirjade korraldamises vastavas omavalitsuses ja puuduvate perekonnaseisu-tunnistuste ja teiste tähtsate tõendite saamist siis, kui peetakse kinni eelmainitud määrustest ning ei vabastata osa perekonnaseisuametnikke kohustusist, mida vajalik täita ning missuguseid kohustusi ülaltoodud määrused iseenesest paigutavad nende peale. Peab aga kahetsusega konstateerima et Siseministeerium pole võtnud olulistena linnade ja alevite perekonnaseisu-ametnikkude mulluse nõupidamise soovitusi perekonnakirjade korraldamisküsimuses, ja on lisanud eelnimetatud määrustele juure täiendavaid, mis raskendavad osalise perekonnakirjade sisseadmise tööd, muutes sellega § 60 märkuse täiendamise määruse teostamise raskeks. Analüüeerides eelpoolmainitud asjaolusid, leiame et perekonnakirjade korraldamise küsimuses figureerivad tähtsamal määral poliitilised tegurid, mis avaldavad oma mõju ka sellele tarvilikule korraldusele. Sarnasest asjaolust on tingitud ka hiljemad korraldused nagu Sisemin. ringkiri 27. III. 28. Nr. 30 perekonnaseisuametnikke-vaimulikele, mis on otsekohe vastukäiv eelmisile korraldusile ning kõige hilisem Vabariigi Valitsuse määrus 3. okt.

1928. a. perekonnaseisuseaduse põhjal antavate õiendite ja dokumentide pealt võetava maksu kohta, mis ei jäta puudutamata kodanikke, suurendades nende maksukoormat. Perekonnaseisuametnikud-vaimulikud on paigutatud privilegieeritud olukorda ning lisaks eesõigustele omavalitsuse perekonnaseisuametnikud hoolitsevad Siseministeeriumi korraldusel vaimulikkonna sissetulekute eest. Linnade ja alevite omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude päevade puhttehnilise iseloomuga soovitud, jäid keskasutuse poolt arvesse võtmata ja tegelikud raskused ilmusid nii, nagu ennustati möödunud perekonnaseisuametnikkude päeval. Juba seaduse maksamahakkamisel 1. juulil 1926. a. Siseministeerium jättis tähelepanemata perekonnaseisuseaduse § 65 nõude, mis räägib perekonnaseisu endiste arhiivide ülevõtmisest. Isegi praegu on arhiivid ülevõtmata ja põhimõttelik otsus personaalraamatute seaduspärasuse kohta pole senini veel ilmunud. Kõik sarnased nähtused tekitavad raskusi, mis paraliseerivad eelmainitud § 60. korralikku täpset teostamist.

Osalise perekonnakirjade korraldamise tulemused.

Puudutades üldist nähtust, peame vaatama osalist perekonnakirjade korraldamist perekonnaseisuametniku seisukohalt lähemalt. Tugedes vastavatele määrustele perekonnaseisuametnikud-vaimulikud saadavad omavalitsuse perekonnaseisuametisse sünni- ja abieluaktide ära kirju sissekandmiseks vastavasse perekonnaregistrisse. Mis puutub surmaaktide ära kirju, siis mõned perekonnaseisuametnikud-vaimulikud saadavad neid katkendlikult, mõned ei saada neid hoopiski, välja arvatud juhtum, kus vastava isiku perekonnakirjade pidamisest teatavas omavalitsuses ametnikule-vaimulikule teada. R. T. nr. 10 — 1927. a. avaldatud perekonnaseisu seaduse juhtnõu § 60. märkuse täiendusmäärus määrab, et omavalitsuse perekonnaseisuametnikud, tulles kodanikkude soovidele vastu, on kohustatud avama omavalitsustes peetavates perekonnaregistris erilehekülgi. Sarnast

võimalust kasutavad paljud kodanikud, osa neist registreerib aga oma perekonnaseisumuudatusi perekonnaseisuametnikkude-vaimulikkude juures ja sarnastest muudatustest omavalitsuse perekonnaseisuaamet saab ainult sünni- ja abieluaktide ärakirju, kuna surmajuhtumid jäävad teadmatuks ning esinevad juhused, kus omavalitsuse perekonnaregistri järele inimene elab, kuid perekonnaseisuametnik-vaimulik on ammu registreerinud tema surma. Osaline perekonnakirjade täpne pidamine tingib välja nõude, et ka surmaktide ärakirjad saadetakse omaval. perekonnaseisuaametisse nagu seda kohustab perekonnaseisuseaduse § 58. Ringkiri 15. nov. 1927. a. nr. 1805, mida pärast Siseministeeriumi poolt teadmata põhjusil muudeti, nägi ette vaimulikkude dokumentide juurelisamist perekonnaseisuametnikkude-vaimulikkude poolt saadetavatele sünni- ja abieluaktide ärakirjadele. Sarnast korraldust ei täitnud perekonnaseisuametnikud-vaimulikud ning tagajärjeks osutusid lihtsad sünni- ja abieluaktide ärakirjad, millised ei võimalda sissekandmist perekonnaregistrisse. Omavalitsuse perekonnaseisuametnik paigutati abitusse seisukorda, — ühelt poolt seaduse kohustus kanda teatavat perekonnaseisumuudatust sisse, teiselt poolt puudusid tõendised isiku vanemate, eelmiste perekonnaseisu muudatuste jne. kohta. Siseministeerium, arvestades olukorraga, pakkus perekonnaseisuametnikkudele-vaimulikkudele oma kaasabi, muretsedes neile vastavaid aktiplanke lahtritena teisel poolel, millele ametnik võib tähendada perekonnaregistri tarvis vajalikke andmeid, jättes aga omavalitsuse palve plankide saamises rahuldamata. Samal ajal antakse omavalitsuse perekonnaseisuametnikkudele korraldus (vaata ringkiri 27. III. 28. nr. 30) likvideerida omal algatusel kõiki puudusi, kutsuda välja kodanikke ning nõuda neilt vastavaid tõendusi. Milline vahetegemine, ühelt poolt äärmine tagasihoidlik vastutulek, teiselt poolt seaduse täitmise täpne nõudmine ning lisaks sellele veel kohustuste äravõtmine perekonnaseisuametnikelt-vaimulikelt ja nende paigutamine omavalitsuste perekonnaseisuametnikele. Perekonnaseisu seaduses on täpselt määratud omaval. ja vaimulikkude perekonnaseisuametnikkude funktsioonid. Tugedes sellele per.-ametnikud-vaimulikud registreerivad perekonnaseisumuudatusi, millise

kohustuse nad võtsid vabatahtlikult enda peale; omavalitsuse perekonnaseisuaametnikule paneb seadus, lisaks eelmisele, ka perekonnakirjade korraldamise kohustuse kõikide omavalitsuses elavate kodanikkude kohta. Sõnaga omavalitsuse perekonnaseisuaamet osutub dokumentide keskkohaks, kus kodanikud võivad toimetada igasuguseid perekonnaseisu muudatuste registreerimisi. Perekonnaseisuametnikuvaimuliku järelvalveasutuseks osutub otsekoheselt Siseministeerium, kuna omavalitsuse perekonnaseisuametnik allub järelvalvekorras peale Siseministeeriumi veel omavalitsuse järelvalveasutustele. Arvestades eelpoolnimetatuga võib tulla otsusele, et perekonnaseisuametnikud-vaimulikud juba seaduse poolt on varustatud teatavate soodustustega ja kui võtta arvesse nende hädaldamist, et nad v a b a t a h t l i k u l t, ilma riigilt tasu saamata, on sunnitud kandma kohustusi, siis peab tähendama, et mitusada omavalitsuse perekonnaseisuametnikku, — rääkimata 3—4 eriametnikust, kellele omavalitsused ise maksavad palka, — peale oma otsekohese kohustuse peavad ka tasuta, rahvale vastutulles, kandma seaduse poolt peale pandud kohustusi. Omavalitsused ja vabatahtlikult tööle asunud vaimulikkond on kohustatud tasuta täitma sarnast suurt tööd ja täiesti lubamatud on vaimulikkonna ettekäänded, mis isegi valitsuse kokkuseadmisel valiti kristlaste poolt kauplemisaineks tasunõudmise asjus. — Siseministeeriumi määrus (R. T. 83 12. X. 28. a.) kaunistab olukorda krooniga, kohustades sisse nõudma kodanikelt endise 25 sendi asemel perekonnaseisuametniku-vaimuliku kasuks 1 kroon, muutes sellega omavalitsuse perekonnaseisuametnikku kaudselt maksude sissenõudjaks per.-ametniku-vaimuliku kasuks. Kodaniku maksukoorem suureneb, endise 25 sendi asemel tuleb tasuda 1 kroon, tõendavaid tunnistusi tuleb nõutada mitmest kohast, seetõttu muutub teatava perekonnaseisu muudatuse registreerimine võrdlemisi kalliks. Paljudel pole võimalik muretseda tõendisi kauge asukoha pärast, sest puudub raha kohalesõitmiseks ja tellimiseks. Kodaniku teadmise järele on perekonnaseisu muudatuste registreerimine maksuta, temal puudub arusaamine nõuetavaist tõendist ja sellepärast tekib nurin. Põhjendatakse, et per.-ametnikulvaimulikul tuleb kaua otsida teateid vana-

dest raamatutest, missugune töö võtab aega ja nad on seepärast õigustatud sama kõrgemat tasu. Jätakse küsimata millised on siis õieti need saadetavad, keeruliselt kokkuseatavad tõendised, ja kui asuda nende vaatlemisele, siis näeme, et ühe krooni väärtuslik paber sisaldab peaaesjalikult ainult andmeid isa, ema ning isiku enese kohta, ja needki on väga puudulikud. Kõrvutades seda väljavõtet perekonnaseisutunnistusega, mis antud välja omavalitsusest, siis peab konstaterima, et esimene sisaldab äärmiselt vähe olulisi andmeid ja kodanik maksab sellest 1 kroon plus veel nõutamiskulud, teine aga sisaldab tervet, täpset, mõnikord õige keerulist, elupeeglit ja maksab kõigest 50 senti. — Milline vahetegemine, — ühelt poolt töö rahva hüveks võimalikkude väikeste möödapääsemata väljaminekutega, teiselt poolt minimaalne töö, mitmekordne tasu, ilma milleta võimata midagi saada. Paistab imelikuna asjaolu et Siseministeerium ise varustab vaimulikke per.-ametnikke teatavate soodustustega. Nagu juba varem mainitud, muudetakse esialgne ringkiri 15. XI. 27. a. ja pannakse maksuma korraldus 12. X. 28. a. (R. T. 83), millega isegi ajakirjanduse avalik arvamine polnud päri. Tagajärg, omavalitsuse perekonnaseisuametniku juure rändavad aktide ära kirjad peaaegu ilma mingisuguse lisata ehk jaataval korral sisaldab ära kiri ainult neid andmeid, mis leidub vastava koguduse personaalraamatus, kodanikud viibivad teadmatuses perekonnakirjade korraldamises, sest perekonnaseisuametnikvaimulik ei maini ja ei seleta temale perekonnakirjade korraldamise küsimust, ehk küll Sisemin. vastav ringkiri kohustab tegema seda. Jatkatakse perekonnatunnistuste andmist personaalraamatu põhjal, hoolimata sellest et seadus võimaldab perekonnatunnistuse saamist ainult omaval. perekonnaseisuametist. Abielusõlmimisel perekonnaseisuametnik-vaimulik nõuab vastavalt koguduselt kirikulikme kirikutähe, jättes seejuures nagu sihilikult nõudmata vajalikke andmeid perekonnaregistri tarvis. Ilmudes perekonnaseisuametisse kodanikud avaldavad imestust, saades kuulda perekonnakirjade korraldamisest ja teatavad et õpetaja võtnud kõik edaspidised korraldused oma peale, vastavad nõutamissummad juba tasutud õpetajale, kuid tagajärge pole siiski, ikkagi puuduvad vajalikud teated. Teades

sarnasest olukorrast, Siseministeerium kohustab omaval. per.-ametnikke täitma ise vaimulikkude poolt lahtiseks jätud osa, nad on kohustatud alustama kodanikkude väljakutsumist. Peab lisaks oma igapäevasele registreerimistöele määrama väljakutsumispäivi. Osa väljakutsutavaist ilmub, teine osa kas hoopis ei ilmu, ehk lubab muretseda tõendisi, kuid jääb teistkordselt ilmumata. Suuremates linnades väljakutsumine osutub sageli võimatuks, kui adresslaua andmed on puudulikud ja paljud endisest elukohast lahkunud jne. Isiku leidmiseks tuleks korraldada üleriiklikke otsimisi, mis toob kaasa lõpmata suure töökoorma ja viib perekonnaseisuametniku oma otsekohe- sest ülesandest kaugele ära. Sisemin. korraldusel tuleb võtta tarvitusele Rahu- kogu nhts. § 29, tarvitada politsei kaasabi ja prokuratuurvõimu. Tagajärg, — kuhjuvad aktide ära kirjad, millised võimaldavad ainult osalist sissekandmist, tekitab teatav ummik töös, tehniline kantseleitöö näitab pöörast tõusu, laieneb paberriiputus, mille vastu nii palju räägitakse. Perekonnaseisuametnik kaotab oma iseloomutähtsuse, muutub tagaotsijaks, ähvardajaks, ta prestiiž langeb ja levinevad arvamisid, mis ei jäta puudutamata tähtsat perekonnaseisuseadust.

Kuidas teostada osalist perekonnakirjade korraldamist otstarbekohaselt.

Ettetoodud asjaolud nõuavad rutuliselt muudatusi perekonnakirjade korraldamises. Ministeerium peaks hoolitsemata esimeses järjekorras selle eest, et omavalitsuse ja perekonnaseisuametnikkude vaimulikkude vahel jaotataks töö ühevõrra. Perekonnakirjade korraldamine nõuab kindlaid täpseid juhtnõure, mis määravad igale ametnikule tema otsekohe- sed kohustused ja õigused. On lubamata tõmmata kodanikku kolmanda isikuna kaasa, pan- nes talle mitmekordseid makse peale, mis tunduvad ülekohtustena. Siseministeerium peaks pidama 15. XI. 27. a. ringkir- jast kinni, kohustades perekonnaseisu- ametnikke-vaimulikke muretsema ise va- jalikke tõendusi, nii toimingut, kui ka pere- konnakirjade korraldamiseks. Sünni- ja abi- eluaktide kokkuseadmist ei tohi võimalda- da seni, kuni muretsetud vajalikud andmed perekonnaregistri tarvis. Tegelik töö on näidanud et perekonnakirjade korralda- mine ja andmete hankimine tagantjärele

peale perekonnaseisu muudatuse registreerimist ei anna soovitud tagajärgi, vaid tekitab paratamata seisvat poolikut materjali, mis ei võimalda asjaosaliste perekonnaregistrite avamist. Abiellumissoovi vasuvõtja perekonnaseisuametnik peab ühes teiste vajalikkude dokumentidega nõudma ehk muretsema andmeid perekonnaregistri tarvis, nende mittesaamisel seadma kokku protokollid. Vastavad protokollilehed on kõigil perekonnaseisuametnikkudel olemas. Tallinna linna perekonnaseisuameti praktika selles küsimuses on annud positiivseid resultate, — vajalikud tõendid on muretsetud kohale abielusõlmimispäevaeks. Sarnaselt tuleb toimida ka sünniregistreerimisega. Ühekordne dokumentide muretsemine ei tekitanud ega asjata jooksimist, vastand on see, kui muretsetakse tunnistusi hiljem. Omavalitsuse perekonnaseisuametisse saadetatud aktiirakirjadel peavad tingimata olema juures kõik andmed pere-

konnaregistri tarvis, siis ei esildu ka vigu aktiirakirjul. Paljud abielu- ja sünniaktid on vaimulikkude poolt seatud kokku poolte isikutunnistuste alusel, mis lubamata. Registreerimiseks tuleb nõutada algtõendavaid tõendisi. Dokumentide (personaalaramatu väljavõtete) hõlpsaks saamiseks tuleb tunnustada personaalaramatud seaduslikeks, koondada need perekonnaseisuaktide arhiivi, kust kodanik iga ajal võib maksuta saada vajalikke tõendisi. Tegelikult tuleks panna maksma ka surmaaktiirakirjade saatmise kord per. sead. § 58 kohaselt. Personaalaramatute koondamisega kaoksid üleliigsed maksud, millised viimase aja sünnitus.

Seisukorrast juhituna, palun 3. linnade ja alevite perekonnaseisuametnikkude päeva tunnustada praegune perekonnakirjade korraldamise kord puudulikuks ning pöörduda Siseministeriumi poole palvega leida teid otstarbekohasema korra maksmapanemiseks.

Ebaühtlus ja raskused perekonnaseisu dokumentide maksustamisel.

V. Avesson.

Nagu lugupeetud kuulajaile teada, perekonnaseisudokumentide maksustamine sünnib praegu järgmiselt: sünni-, abielu-, surma- ja perekonnaseisutunnistise eest võetakse maksu 50 senti ja koguduse personaalaramatu väljavõtte eest 1 kroon. Väljaarvates koguduse personaalaramatust tehtud väljavõtte hinda, teoreetiliselt ei võiks olla praeguste maksunormide vastu, kuid tegelikkuses seisukord on sarnane, et õiglasest maksustamisest ei saa olla juttugi. Kui võtta vaatlusele õiendise ja tunnistise sisulist väärtust ja hinda eriti perekonnaregistrist tehtud väljavõtete suhtes, siis selgub et paljuil juhtumel nende mõlemate sisuline väärtus on enam-vähem ühtlane, kuid hinnavahe tervelt 100%. Meil, Tallinnas, on olnud mitmedki juhtumid, mil tuli anda väljavõtteid perekonnaregistrist ja seda mitte isiku enda leheküljelt, vaid tema vanemate erileheküljelt, muidugi ka vanemate soovil. Igal sarnasel korral sisaldab õiendis ligikaudu samad andmed, mis leiduvad üksiku isiku erileheküljel ja hinnates dokumendi sisulist väärtust, mõle-

mad väljavõtted, s. o. üksiku isiku perekonnaseisutunnistis ja väljavõtte mõne lapse kohta vanemate erileheküljelt peaks maksma seega ühepalju.

Selles osas maksustamiskorraga võib siiski kuidagi leppida, kuid kui minna kaugemale ja peatuda personaalaramatu väljavõtte hinna juures, siis näeme et meil on tegemist maksunormiga, mida tegelikus elus absoluutselt võimata teostada. See maksunorm seab piinlikku seisukorda niihästi omavalitsuse perekonnaseisuametniku kui ka kodaniku.

Eriti raskesse seisukorda paigutab ta kehvemad kodanikud. Praegu on käimas perekonnakirjade korraldamine, kusjuures see on tehtud sunduslikuks abiellujaile ja vastsündinu vanemaile. Selleks otstarbeks vajatakse igasuguseid tõendisi, õiendisi, tunnistisi ja kõiki eelnimetatud dokumente, suuremalt jaolt personaalaramatust. Kui perekond koosneb 3—4 liikmest, ja dokumente tuleb nõutada 3-st kogudusest, siis tarvilikkude tunnistuste nõutamiskulud on 1) vaimulikule kolm krooni, postikulud 90 senti, omavalitsuse

perekonnaseisuametile 75 senti tunnististe nõutamise eest, kokku 4 kr. 65 senti, s. o. teated iga üksiku kodaniku kohta lähevad maksma üle ühe krooni.

Sarnaseid õnnelikke, kelle dokumentid, s. o. andmed endiste perekonnaseisu muudatuste kohta nii koondatud, on vast pool kõigi linnade ja alevite kodanikest, paljude andmed on aga niivõrd laiali, et nende koondamine läheb maksma üle kümne krooni ja sellase summa tasumine käib kodanikule üle jõu.

Peaks praegune olukord jääma kauemaks kestma siis tuleb panna perekonnakirjade korraldamine seisma. Samuti tuleb hakata käima kohut süütute kodanikudega ehk paremal juhtumil koormata politseinametnikke ja rahukohtunikke vaesusaktide valmistamisega.

Sünni registreerimiseks on antud 1-kuine tähtaeg ja Siseministeeriumi täiendava määrusega võidakse pikendada seda aega, kui kodanik esimese kuu jooksul ei jõua esitada tarvilikke andmeid. Kuna registreerimist ei või toimetada ainult isikutunnistusega, sest harva juhtub et passil leiduvad andmed ühtivad andmetega, mis leiduvad koguduse raamatuis, siis tuleb ikkagi oodata kuni kodanik esitab tarvilikud väljavõtted koguduse raamatuis. Nüüd aga seisukord on kujunenud sarnaseks et dokumentide hankimine ei olene kodaniku heast tahtmisest vaid tema majanduslikust jõukusest ja kui kodanikul pole raha ja kui antud tähtajaks pole esitatud tarvilikke tõendisi, siis võetakse ta seaduslikule vastutusele, kui seaduslike korralduste põhjusest mitte täitja, sest ükski perekonnaseisuseaduse kohta käiv määrus ei pea raha puudust perekonnaseisu muudatuste registreerimise tähtaja pikendamise põhjuseks ja tagajärg on see, et kehvemad kodanikud tulevad anda kohtu alla sel lihtsal põhjusel, et neil puudub võimalus maksta kirikule summe, mis riigivalitsus neile kohuseks teinud, pealegi küsitav on kui võrd seaduslikult, sest põhiseaduse § 83 kõneleb; et kodanikke võib koormata avalikkude maksudega ainult seaduse alusel.

Meile on teada et tulumaksu võetakse ainult suuremate sissetulekutega isikuil, kuna väikesema sissetulekuga isikud on sellest vabastatud. Tallinnas isegi kinnisvaraomanikud on vabastatud kinnisvaramaksust, kui see maks on alla 5 krooni, aga vabanemiseks maksust kiriku heaks

pole näidatud ühtki võimalust. See olukord on rohkem kui imelik.

Perekonnaseisuseaduse maksimahakamisel tarvitati seda, sest selle kaudu loodeti vabaneda kirikumaksudest, kuid nüüd tahetakse asja korraldada nii, et perekonnaseisuseadus saab kodanikele nuhtluseks, tekitab põhjendatud nurinat ja igauks püüab hoiduda sellega kokku puutumast.

Edasi, kui küsida millest tingitud personaalraamatu väljavõtte kõrge hind, siis peab tunnistama, et leida sellele rahuldavat vastust on raske või koguni võimata. Oletus et hinda on mõjutanud andmete rohkus, langeb ära sest viimasel juhtumil selle hinna alla oleks arvatud ka omavalitsuste perekonnaregistrist väljaantavad perekonnaseisutunnistised, kuna need pole ju millegis halvemad personaalraamatu väljavõtteist. Kui tahetakse aga seletada, et otsimine endiseist kirikuraamatuis on aegaviitev, siis ärgu unustatagu, et ei või nõuda kodanikult ainelist vastutust korraltult peetud personaalraamatust otsimise eest ja lõpuks on vist ülekohtune nõuda kodanikult ebaõiglast ainelist toetust vaimulikule ehk kogudusele, kelle liikmeks tema vanemad kunagi olnud.

Edasi vaatame maksunormi teostamist tegelikus elus ja dokumendi nõutamise tehnilist külge.

Igasuguse väljavõtte nõutamisel tuleb kas kodanikul endal, või viimase palvel omavalitsuse perekonnaseisumetil saada vaimulikule vastav palve ja 1 kroon saatekulu. Kuni seda pole tehtud, jääb tunnistis saamata. On aga tasu juurdelisatud, saabub tunnistis ja siis selgub, et see pole mitte andmeteküllane väljavõtte personaalraamatust, mis oleks väärt ühe krooni, vaid lihtne õiendus või tunnistis, mille tõsine väärtus on vast 25—50 senti, kuid saadetud rahast pole saadud sentigi tagasi. Poleks õiglane süüdistada vaimulikke, sest on ilmselt selge, et vaimulikul mõnikord on raske teha kindlaks, mitme sendi eest ta saatis andmeid.

Peaks aga edaspidigi tahetama jääda praeguse maksustamiskorra juure, jättes vaimulikule võimalus võtta igasuguse tõendise eest, mis tehtud väljavõttena personaalraamatust, tasu 1 kroon, vaatamata sellele, palju tõendises või dokumendis leidub andmeid, siis oldagu järjekindel ja jäetagu omavalitsuste perekonnaseisumetnikkele samasugune võimalus; täien-

datagu määrus nii, et täielik väljavõte omavalitsuse perekonnaregistri erileheküljest maksab üks kroon. Mitte ainult kogudused ja vaimulikud ei vaja sissetulekuid, vaid seda vajavad ka omavalitsused.

Teine võimalus: määrata dokumendi hinnaks tema sisuline väärtus, s. o. väljavõtte eest üksiku isiku erileheküljelt võtta praeguse normi järele 50 senti, kuna väljavõtte eest, milles leiduvad andmed kümne isiku kohta, võtta viis krooni. Sinapoole näikse praegune maksustamissüsteem suunduvat ja praeguste maksunormide maksmapanekut põhjendatakse arvatavasti sellega.

Kindel on aga et praeguste maksunormide maksmapanemise vajadust ei suuda põhjendada isegi normide väljatöötajad ja kuigi nad seda püüaks teha, siis kindlasti vildakult.

Üheks huvitavaks küsimueks on, kui palju personaalraamatud annavad tuu kogudusile ehk õigemini vaimulikele. Nagu juba eelpool öeldud, ühe isiku kohta käivad tõendised, millised tarvilikud tema perekonnaregistrisse kandmiseks, maksavad üks kroon, sel juhtumil, kui kannet võidakse teha väljavõtte alusel, mis tehtud perekonnaregistrist.

Eestis eluneb üle ühe miljoni kodaniku. Sellest arvust aastas abielub 17.320 isikut. Sünde registreeritakse 19.705. Võttes arvesse et abiellujaist kumbki pool tarvitab ühe väljavõtte personaalraamatust, kogudused teeniks juba sellest 17.320 krooni.

19.705 sünni registreerimiseks tarvita-takse vähemalt 58.067 väljavõtet s. o. iga sünni registreerimise puhul kolm väljavõtet à 1 kroon, on 58.068 krooni, kokku 75.388 kr. ehk 7.538.800 senti. Andmed abiellumise ja sündivuse kohta on saadud Riigi Statistika Keskbüroost. Kalkulatsioon on tehtud tagasihoidlikult, minnes välja isiklikest kogemustest, ja tegeliku elu nõudeist, nii et kindlasti 75.000 krooni läheb aastas kogudusele, kusjuures perekonnakirju seatakse korda 75.—80.000 elanikule.

Eestis kõigis linnus ja aleveis kokku eluneb 1922. a. rahvalugemise andmeil 298.873 elanikku ja selle elanikkonna perekonnakirjade korraldamine läheb maksma veidi üle 60.000 krooni (Linnadeliidu 1926. a. kalkulatsiooni järele).

Selgub et umbes 3½ aataga kogudustele lähevad samad summad, milledega võiks seada korda kogu elanikkonna perekonnakirjad. Huvitav siinjuures on veel märkida, et perekonnaregistri sisseadmise kulu ministeriumis peeti kalliks ja seks otstarbeks minevat summat suureks, aga selle summa suurust, mis kodanikkude käest läheb vaimulikele, ei panda tähelegi.

Maksuküsimused on alati tekitanud arusaamatusi, kuid igakord see nurin pole olnud õigustatud. Perekonnaseisudokumentide maksustamismõrmit tekitavad aga õigustatud ja põhjendatud nurinat, mida ei tihka vist salata isegi nende normide väljatöötajad.

Alevite sekretäride-raamatupidajate nõupidamine

peeti laupäeval, 8. detsembril Tallinna raekojas.

Nõupidamise ülesannetest ja otstarvest andis seletuse liidu instruktor H. Neuhans. Puudutades lühidalt aleveis tarvitusel olevaid arvepidamise viise, selgus et 9 alevit on maksev end. Liivimaa süsteem 2. ameerika-viisiline arvepidamine, kolmes lihtsustatud kahekordne itaalia ja 3. alevis A. Looritsa kahekordne raamatupidamine. Ühtlase arvepidamise viisi tarvitusele võtmine on saanud tarvilikuks juba finants-statistika huvides. Raske on koostada mitmest tunduvalt erinevast süsteemist andmeid üksikute

tegevusalade kohta, mis just viimasel ajal väga sageli tarvilikud esitamiseks valitsuse ja seadusandlikele asutustele. Kokkuvõtete tegemine mitmesuguste korrepondeerimis-viisidega arvepidamise tulemustest on aegaviitev ja annab ebatäpseid tulemusi, mida keskasutuses võimata ühtlustada või parandada. Näiteks tuluvõlgnikkude arvestamine aasta lõpul ei tohiks mingil tingimusel sündida kaubanduslikult, võttes maksmata jäänud summe vana aasta tuludele, mis tõttu kujuneb kunstlikult suurendatud tulu ja ülejääk, mis kassas tegelikult puudub. Ühtlaste tulemuste saavutamiseks alevid peaksid

toimima linnade eeskujul, arvestades tulu võlgnikke sel aastal, mil need tõelikult makseti. Samuti linnadega ühtlaselt peaks sündima varanduste ja nende kapitali arvete korrespondeerimine, Eriti tähtsaks tuleb aga pidada eelarvete ja aruannete ühtlust, peamiselt täpsema nomenklatuuri jaotamise suhtes. Et alevite senised eelarved ja aruanded sünnitavad oma puuduliku jaotuse tõttu arusaamatusi ja raskusi statistiliseks koostamiseks, siis oleks hädavajalik et alevid koostaks oma eelarveid ja aruandeid edaspidi linnade kavandite järele.

Arvepidamise viisidest aleveil tuleks valida kas kahekordne itaalia, või ameerikaviisiline. Mis puutub A. Looritsa viisi, siis võiks sellest kasutada mõningaid raamatute kavandeid kuid tingimisel et arvete korrespondeerimine sünniks linnades tarvitusel olevate põhijoonte kohaselt.

Ühtlaste tulemuste saavutamiseks alevite kahekordsel arvepidamisel — hoolimata süsteemist, — koosolek võttis käsitamiseks järgmised põhijooned:

1. Varanduste väärtus aktiivas peab võrduma passiivsele varanduskapitalile, kus arvestatakse ainult kinnis- ja vallasvara väärtuste tegelikkude muudatustega.
2. Igasugu laen rahaasutusilt või oma kapitalidelt peab minema tuluna „tasutavate võlgade“ arvele ja tasumisel sellelt arvelt kulude arvele.
3. Tegelikud üle- ja puudujäägid eelarve täitmisel arvestada aasta lõpul tagavara kapitalis.

4. Eelarve-summe ei tohi mingil tingimisel kanda põhiraamatuisse ja segada tegelikkude tulude ja kuludega.
5. Tuludele võetakse aasta jooksul ainult tegelikud summad, näidates võlgnikke statistiliseks otstarbeks aktiivses „tuluvõlgnikkude“ ja passiivses „võlgnikkude kapitali“ arvetes; tuluvõla tasumine arvestatakse selle aasta tulude arvel, mil see tegelikult tuleb kassasse.

Koosolekul demonstreeriti järgmiste alevite kahekordset raamatupidamist: 1) Kunda ja Suure-Jaani lihtsustatud itaaliaviisilist, 2) Jõhvi ameerikalist ja 3) Sindi alevi A. Looritsa-süsteemilist. Nimetatud viisidest leidis enam poolehoidu lihtsustatud itaaliaviisiline kui ülevaatlikum tegevuse jälgimiseks ja minimaalset jõudu nõudev.

Otsustati soovitada võtta tulevast aastast tarvitusele lihtsustatud itaaliaviisiline arvepidamine kõigis alevis kus arvepidamine seni sünnib end. Liivimaa süsteemis. A. Looritsa süsteem tunnistati alevile mitte otstarbekohaseks oma iseäralduste ja raske käsitamise tõttu. Alevile, kus need raamatud seatud sisse, soovitatakse viivitamata uuendada arvepidamist ülalpool toodud nõuete kohaselt ühtlaste tulemuste saavutamiseks.

Võtta tulevast aastast alates kõigis alevis tarvitusele eelarve ja aruande kavand linnade tulu- ja kulu nimestikuga.

Peetakse soovitavaks et iga alevivalitsus saadaks teistele tutvunemiseks oma trükitud või paljundatud aruande.

Linnade ja alevite sekretäride ja statisti- kute nõupidamine

korraldati Linnadeliidu poolt 8. detsembril. Osavõtjaid oli 26. 14 linnast ja 8 alevist, Riigi Statistika Keskbüroo esindaja ja linnadeliidu büroo liikmed.

Sekretäride nõupidamise päevakorras olid teenistus-määrustik ja asjaajamise juhtnõõrid, mis kiideti 1927. a. nõupidamisel heaks. Aruannetest kohtadelt selgus, et need pole kusagil veel viidud ellu. Tallinnas, kus teenistuse määrustik algatati, see on seisnud pikemat aega arutamata. Siis on üks ametnik esitanud sellele pa-

ralleelkava, mis sisuliselt põhjeneb riigiteenistuse seadusele ja selle juhtnõõridele, riigiteenijate teenistusvanuse tasu seaduse eelnõule. See kava erineb linnasekretäride nõupidamisel hääkskiidetud kavast mõnes osas.

Tallinna linnavalitsus on küsinud teenistusmäärustiku kohta linnateenijate klubi arvamist. Viimane esitas rea parandusi eriti just linnavalitsuse poolt paralleelkava alusel tehtud muudatuste puhul.

Teenistumäärustik viibib seega alles esialgses saamis-järgus.

Koosolek avaldas soovi et kohtadel väljatöötatud teenistumäärustikud pandaks maksma lähema aasta jooksul ja et liidu büroo saadaks kohtadele tutvunemiseks Tallinna linnavalitsusele esitatud uue kava, samuti kui määrustiku eelnõu puhul tehtud parandused.

Ka asjaajamise juhtnõõride suhtes selgub, et need suures osas linnadest pole olnudki arutusel. Ainult paaris kohas, näiteks Pärnus, Võrus need on võetud tegelikule käsitamisele, kuigi ametliku kin- nitusega.

Leides need juhtnõõrid mitte päris kohastena alevitele ja vähemaile linnadele, tehti ettepanek, et liidu büroo kuulaks kohtadelt järele millised puudused avalduvad praeguses asjaajamise korras, eriti alevites, et võiks arvestada nendega vastavate juhtnõõride kokkuseadmisel.

Statistikute nõupidamisel oli kõigepealt päevakorras linnade ja alevite administratiiv- ja majandus-statistilise ülevaate kava, mis saadeti kohtadele juba suvel. Kuna on kavatsus anda 1930. a., liidu 10. aastapäevaks, välja linnade ja alevite 10-a. tegevuse ülevaade, kusjuu-

res kõnealused kavad tuleks tarvitamisele, on tähtis teada kohtade suhtumine sellele ettevõttele.

Seletustest selgub üldine häätahtlik suhtumine, kuigi leitakse et mõnele küsimusele vastamine võib sünnitada kohtadel mõningaid raskusi. Kuid tunnistatakse et häält tahtmisel saab ka neist üle.

Leiti et kavatsetud ülevaade oleks suure praktilise väärtusega ja et edaspidises töös sellane teos võib osutada väga tulusaks ja tarvilikuks.

Arutades linnade ja alevite statistika minimaalseid nõudeid, mis rajatud hiljuti ärapeetud suuremate linnade statistikute nõupidamisel vastuvõetud põhimõtetele ja Tallinna linna statistika aastaraamatule 1927, leiti et sellesse on koondatud kõik andmed, mis meie oludes üldse võimalik hankida ja millised osutuvad omavalitsustele tähtsaks.

Tunnistati tarvilikuks, et osa enamtarvilikke andmeid peaks olema koondatud liidu büroos kõigi linnade ja alevite kohta, milleks tuleks saata neid minimaalkava ulatuses kord aastas.

Esitatud kavas tehti mõningad vähesemad täiendused ja parandused.

„LINNAD JA ALEVID“

EESTI LINNADELIIDU
:: HÄÄLEKANDJA ::

ilmub 1929. aastal, oma teises aastakäigus, tuues artikleid ja teateid kodu- kui välismaade linnaomavalitsuste korraldustest ja elust, tutvustades nende kavatsuste ja saavutustega j. n. e.

Ajakiri ilmub 10 korda aast.
Üksiku numbri hind 25 senti.
Aastakäik (10 nr.nr.) Kr. 2.50.

TOIMETUS JA TALITUS:

Eesti Linnadeliit, Tallinn, Raekoda.

Eesti Linnadeliidu

väljaandel

on ilmunud
ja temalt saada:

H. Neuhaus. „Omavalitsuste arvepidamise põhijooned“	Kr. 1.50
„Linnamaksu seadus“. Kodifitseerinud O. Tief	„ —.50
„Esimene Eesti omavalitsustegelaste kongress“	„ 2.50
Omavalitsustele	„ 2.—
„Linnad ja Alevid“. 1. aastakäik, 1928. a.	„ 2.50

